

Ramon Mujika Krutzelegi
Soraluze, Gipuzkoa (1928)

Aurkibidea

Biografia

Zortzi anai-arrebatan anai zaharrena zen Ramon. Aitak gozotegi bat zeukan herrian. Gerra garaian mutiko gaztea zen arren, orduko gertakizun asko ditu gogoan, xehetasun ugarirekin. Gaztetan ezkondu eta Bilbora joan zen bizitzera.

Zintak

SOR-091

- **Proiektua:** Soraluze 1936
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ginea, Leire - Unamuno, Egoitz
- **Data:** 2009-12-29
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne
- **Emalea:** Soraluze 1936

Pasarteak

1. Itxarkundia batailoian soraluzetar asko ibili zen

- **Erref:** SOR-091/004
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:02:10

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

Herritar asko Itxarkundia batailoian ibili ziren. Illordo baserrian egon ziren. Ezkailuak harrapatzera jaisten ziren errekar. Erreketeek errepidea eta trenbidea moztu zituzten.

2. Fronte bietako herritarrek bozgorailuekin egiten zuten elkarrekin berba

- **Erref:** SOR-091/005
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:02:10. **Bukatu:** 00:04:26

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Bonbardatzera etorritako hegazkinek nazionalak bonbardatu zituzten, gudariak zirelakoan. Herrikoak zeuden bi fronteetan eta altabozekin berba egiten zuten haien artean. Gudariak morteroekin kanoi-fabrikara jaurtitzen zituzten bonbak. Hildakoak ere izan ziren. Familia asko baserrietan babestu ziren.

3. Gerra hasi aurretik sumatu zuten bazetorrela

- **Erref:** SOR-091/006
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:04:26. **Bukatu:** 00:06:04

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia

Laburpena:

Calvo-Sotelo hil zutenean sumatu zuten gerra hasiko zela. Irratiak prezintatuta egoten ziren eta tranpa egin behar izaten zuten.

4. Marista bat hil zuten Maltzagan milizianoek

- **Erref:** SOR-091/007
- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 00:06:04. **Bukatu:** 00:09:03

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Marista bat hil zuten Maltzagan gerra herrira sartu aurretik. Santa Ana kalean kartzela egon zen, milizianoena. Erreketeak herrira sartutakoan, denak atera zituzten.

5. Zortzi urterekin kartzelan sartu zuten

- **Erref:** SOR-091/008
- **Iraupena:** 0:02:53. **Hasi:** 00:09:03. **Bukatu:** 00:11:56

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Zortzi urterekin kartzelan egon zen: nagusiagoek batzokian sartu zuten gauez, eta tabakoa eta alkohol botilak atera zituen. Aguazilak harrapatu eta kartzelara eraman zituen.

6. Bederatzi erreketek bere etxean egin zuten lo

- **Erref:** SOR-091/009
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:11:56. **Bukatu:** 00:14:46

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Irailaren 22an, herrira sartu eta hurrengo egunean, erreketek Karakate hartu zuten. Hildako asko izan ziren orduan. Herrian zelan sartu ziren kontatzen du. Bederatzi erreketek bere etxean lo egin zuten gau hartan.

7. Erreketeak ere onak ziren

- **Erref:** SOR-091/010
- **Iraupena:** 0:03:32. **Hasi:** 00:14:46. **Bukatu:** 00:18:18

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak

Laburpena:

Aita alde biei laguntzen ibili zen. Alde egin zutenen etxeetan ere lo egiten zuten erreketek. Engainatuta zeuden erreketek, ez zekiten zer egiten zuten; jende ona zen.

8. Hilabete batzuetan eskolarik ez, eta kalean ibiltzen ziren

- **Erref:** SOR-091/011
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:18:18. **Bukatu:** 00:19:13

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Zazpi hilabete inguruan eskolarik gabe egon ziren, eta kalean ibiltzen ziren umeak. Treneko bagoiak Maltzaga aldera bidali zituzten.

9. Inguruko bonbardaketak ikusi zituen

- **Erref:** SOR-091/012
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 00:19:13. **Bukatu:** 00:22:08

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Nazionalak uste zuten Eibarren dinamita zegoela, eta Elgeta aldetik sartu ziren. Intxortako eta Kalamuako bonbardaketak ikusi zituen, 150 bat hegazkin inguru.

10. Bala galduak izaten ziren herrian

- **Erref:** SOR-091/013
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:22:08. **Bukatu:** 00:23:57

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Bala galduak izaten ziren kalean. Botikariari ohean zegoela sartu zitzaion bat, baina ez zion jo. Bere aita bazkalostean harekin ibiltzen zen paseoan.

11. Hegazkinak zetozenean, kanpaia jotzen zuten

- **Erref:** SOR-091/014
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:23:57. **Bukatu:** 00:26:22

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Kanpandorrean egoten ziren ume batzuk hegazkinak zetozenean kanpaia jo eta babeslekuetara joateko deia egiteko. Gaiztakeria egiteko nahita jotzen zuten kanpaia.

12. Soraluzen nazionalak milizianoak eta nazionalak fusilatu zituzten

- **Erref:** SOR-091/015
- **Iraupena:** 0:04:36. **Hasi:** 00:26:22. **Bukatu:** 00:30:58

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak

Laburpena:

Fusilatu zituzten herritarren kontuak esaten ditu. Erreketeek herriko beste erreketek batzuk tirokatu zituzten, milizianoen erasoan aurrean, beren postuetatik ihes egitearren.

13. Milizianoek nazionalak fusilatu zituzten

- **Erref:** SOR-091/016
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:30:58. **Bukatu:** 00:32:48

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Herrian bertan, bala galduak bai, baina borrokarik ez zen egoten. Milizianoek fusilatutakoak aipatzen ditu.

14. Miliziano soraluzetar baten anekdota

- **Erref:** SOR-091/017
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:32:48. **Bukatu:** 00:34:33

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Milizianoen inguruko anekdota bat kontatzen du: soraluzetar miliziano bat mendian jausi eta zauritu egin zen. Eibarrera jaitsi zen asto gainean, eta han txaloka eta "gora euskadi"ka hartu zuten, heroi baten moduan.

15. Zezenketa antolatu zuten herrian; ikuskizun barregarria izan zen

- **Erref:** SOR-091/018
- **Iraupena:** 0:06:07. **Hasi:** 00:34:33. **Bukatu:** 00:40:40

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Zezenketa bat antolatu zuten herrian gazte batzuek, Ramon bera tarteko. Julian Arana puntista famatua zen eta Mexikon ikasia zen toreatzen. Beste toreatzailea beldurtia zen oso. Inguruko herrietatik ere ikustera etorri zen jende asko. Ikuskizun oso barregarria izan zen.</p>

16. Prentsak zezenketaren berri eman zuen

- **Erref:** SOR-091/019
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:40:40. **Bukatu:** 00:41:50

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

<p>Zezenketa antolatu zuten herrian eta toreatzaileetako bat oso beldurtia zen. Orduko La Voz de España egunkarian elkarriketa egin zioten eta karikatura bat ere azaldu zen. Eibartarrak erakarri zituen horrek zezenketara.</p>

17. Lagunartean zirika ibiltzen ziren

- **Erref:** SOR-091/020
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:41:50. **Bukatu:** 00:43:23

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdota, kontakizunak

Laburpena:

<p>Lagunak arrantzara joaten ziren. Ramon bizikletan ipini zuten Maltzagara joan etorrian Guardia Zibilak zetozenean abisua emateko. Ramon bueltaka aspertu eta bazetozela oihuka hasi zen. Lagunek airean alde egin zuten.</p>

18. Gerran hildako herritarren berri ematen du

- **Erref:** SOR-091/021
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 00:43:23. **Bukatu:** 00:46:15

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Gerran hildako herritarren aipatzen ditu, gudariak eta nazionalak. Itxarkundia bataioiaren argazkia dauka eta izendatu egiten ditu.

19. Emakumeei ilea moztu eta kalean ibili, askotan, inbidiagatik

- **Erref:** SOR-091/022
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:46:15. **Bukatu:** 00:48:24

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:

Errepublikaren aldeko emakume bat salatu eta ilea moztu zioten. Inbidiagatik izaten zen askotan, ez politika kontuengatik.

20. Itxarkundia batailoiko kideak

- **Erref:** SOR-091/023
- **Iraupena:** 0:04:49. **Hasi:** 00:48:24. **Bukatu:** 00:53:13

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Itxarkundia batailoiko kideak izendatzen ditu argazkiari begira. Tartean bere familiak Bilbo aldean izandako ibilerak kontatzen ditu. Herritar fusilatu baten nortasun agiria topatu zuen bonbardatutako etxe batean, Derion.

21. II. Mundu Gerran izan ziren soraluzetarrak

- **Erref:** SOR-091/024
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:53:13. **Bukatu:** 00:55:30

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

<p>Bera gazteegia zen frontera joateko. 16 urtekoak eramaten zituzten. II. Mundu Gerran izan ziren herritar batzuk, "División Azul" izenekoan.</p>

22. Zortzi anai-arreba ziren

- **Erref:** SOR-091/025
- **Iraupena:** 0:00:49. **Hasi:** 00:55:30. **Bukatu:** 00:56:19

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Zortzi anai-arreba izan ziren. Gerra sasoian mutikoa zen eta kalean ibiltzen zen beti jolasean.

23. Herritar batzuk deserriratu egin zituzten

- **Erref:** SOR-091/026
- **Iraupena:** 0:05:11. **Hasi:** 00:56:19. **Bukatu:** 01:01:30

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Herritar batzuk erbesteratu egin zituzten. Altzako abade bi Soraluzera ekarri zituzten, zigortuta. Bere koinatu abade bat behin baino gehiagotan deserriratu zuten.

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com